

Elustiili konfiguratsioonidest ehk mida võib kõnelda inimesest ta kuulatav muusika?

Airi Liimets,
Tallinna Ülikool

Ettekande struktuur

- 1) Elustiili mõistest ja koolinoorte elustiili kasvatussotsioloogilisest uurimisest Eestis
- 2) Metodoloogilisi ääremärkusi: subkultuur, noortekultuur, elustiil, neo-hõim, stseen
- 3) Muusika Eesti koolinoorte elustiilis – diferentsifilosoofiline lähenemine

Mida mõista elustiili all?

Werner Georg

määratleb elustiile kui ekspressiiv-
esteetiliste valikuprotsesside
suhteliselt stabiilse, tervikliku ja
stereotüpiseerunud
organisatsiooni mustreid.

Mida mõista elustiili all?

Matthias Ulbrich-Herrmann

määratleb elustiile struktuuridena, mis tekivad inimese käitumise läbi oma igapäevaelu organiseerimisel. Need on vaadeldavad kui eluga hakkamasaamisstrateegiad igapäevaülesannete kontekstis või kui personaalse identiteediotsingu ja sotsiaalse kuuluvuse väljendused.

Mida mõista elustiili all?

Ühest uurimusest teise rändavad elustiiliaspektid:

- Vaba aja tegevused
- Elueesmärgid
- Väärtused
- Igapäevaesteetika ja maitseotsustused (elamistavad, riietus, suhe muusikasse, kunsti ja kirjandusse, TV vaatamine ja kinos käimine, raadio kuulamine, söömine, joomine)
- Ostukohad ja tarbimiskäitumine
- Majapidamistavad
- Sotsiaalsed võrgustikud
- Muud dimensioonid (regionaalsus, infokäitumine, grupistiilid).

Elustiili kasvatussotsioloogiline uurimine Eestis

- Alates 1972. aastast tänini
- Uurimissuuna rajas Heino Liimets
- Tänapäeval uurimisgrupi tuumik: Airi Liimets, Jüri Kruusvall, Marit Koit
- Küsitluskava “Pingist pinki” (juba 7. väljaanne) (senised küsitlused aastail 1975, 1979, 1984, 1990, 1994, 1998, 2010-2011)
- Uuritakse õpilaste (vanuses 15-19) elu koolis ja väljaspool kooli nende kahe elusfääri seotuses

Eesti uurimisgrupi käsitus elustiilist

Elustiil – see on tervik inimesele iseloomulikest vastastikku funktsionaalsetes suhetes olevatest igapäevastest tegevusliikidest; ühtaegu on see ka psüühiline realiteet, tänu millele osutub subjektile võimalikuks luua suhtelist tasakaalu oma subjektiivsusega ning välise elumaailmaga.

Elustiili tuum - väärtused

Lugemiseks!

Liimets, Airi (2011). Koolinoorte elustiilist ja selle uurimisest nõukogudeaja Eestis.-
Methis: Studia humaniora Estonica
(Nõukogude aja erinumber), 7, 84-98.

Subkultuuride-teooria

Subkultuur – mõiste Chicago Ülikooli sotsioloogide töödest 1920.-1930. aastatel, kes panid aluse kaasaegsele noortekultuuride sotsioloogiale. Teooria levis eriti 1950. aastatel ja selle arendas tipptasemeni 1970. aastateks CCCS (Centre for Contemporary Cultural Studies) Birmingham'i Ülikooli juures

Subkultuuride-teooria

Teooria ideestik:

- Hälbiv käitumine pole tingitud psühholoogilistest iseärasustest, vaid on normaalne reageering ümbritsevatele keskkonnale
- Noorte subkultuur on kui vastupanu domineerivale kultuurile ja ühiskonnakorraldusele ning aitab luua grupilist identiteeti
- Noortekultuur kui elustiili väljendus

Subkultuuri-teooria kriitika alates 1980. aastatest

Kriitikud: A. Bennett, K. Kahn-Harris,
R. Huq, A. McRobbie jt. Miks?

- Noorus kui fenomen pole enam selgelt määratletav ega piiritletav, puudub sisemine sidusus
- Stiililised eelistused pole enam seotud sotsiaalse klassi probleemidega ja peavoolu domineerimisega
- Hilismodernsed elustiilid on “voolavad”

Kolm uuemat kontseptsiooni

- Neo-hõimude kontseptsioon (Michel Maffesoli)
- Stseen kui interpretatsiooniline tööriist noortekultuuri mõistmiseks (Will Straw, Geoff Stahl jt)
- Elustiili-kontseptsioon (Richard Jenkins, David Chaney, Mike Featherstone jt)

Eesti koolinoorte elustiilide tüpoloogia 1975-1998

5 elustiilitüüpi:

- 1) Tunnetushuvilised
- 2) Suhtlejad
- 3) Ühiskondlike rollide täitjad,
organisaatorid
- 4) Passiivsed noored
- 5) Sportlased

Muusika positsioon elustiilis

- 2011. aastal oli huvide pingereas muusika **7.kohal** (elus väga tähtsaks ja küllaltki tähtsaks nimetab muusikat kokku 82,2 % küsitletutest).
- **Vaba aja tegevuste hulgas** on muusika kuulamine **1. kohal** – iga päev kuulab muusikat 82,3% noortest, mitu korda nädalas veel lisaks 13,9.
- Teisel kohal on iga päev tehtavate tegevuste hulgas internetis suhtlemine – 69,9 %. Need kaks on noorte prioriteetsed tegevused.

Kuulatatavad muusikastiilid

- Kõige sagedamini kuulatavaks muusikastiiliks vastavat sagedust kirjeldavas pingereas on elektrooniline tantsumuusika (37,2 % uuritud õpilastest), 2. kohal - pop-muusika (36,6 %), 3. kohal rock-muusika (34,3%).
- Viimasel neljal kohal on klassikaline muusika (6,7%), eesti pärimusmuusika (5,6%), jazz-muusika (5,4%) ja eri rahvaste folk-muusika (2,1 %).

Kolm elustiilikonfiguratsioon

Korrelatsioonanalüüsi põhjal võib väita, et omaette grupi kokkukuuluvaid stiile moodustavad

- klassikaline, jazz- ja pärimusmuusika;
- pop- ja tantsumuusika;
- rock-muusikat võiks pidada nn piirigrupiks, sest on seoseid nii esimese kui teise grupiga, kuid rohkem esimesega.